

Politik Bilim

Kanun Hükmünde Kararnamelerle Kurgulanan Yeni Sistem (2)

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

Resmi Gazete’yi izleyerek aslında bütün bir devlet sisteminin devrimci bir dönüşüme tâbî tutulduğunu görebilirsiniz. Tabîî karşı devrimci bir dönüşüme...

“*Kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilat, görev ve yetkilerini düzenleyen*” kanun hükmünde kararname[**KHK**]lerle ulusal yenilik sistemimizin de ‘bakanlık’ merkezli ve özerkmiş gibi gözükten kurumlardan bile arındırılmış bir sisteme dönüştürüldüğünü söylemiş; o arada, **TÜBİTAK**’ın da, **Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı**’nın ‘ilgili kuruluşu’ hâline getirildiğini belirtmişim. Belki, ‘TÜBİTAK zâten Başbakanlık **ilgili** kuruluşuydu; şimdi tam da ilgili olduğu bakanlığın ilgili kuruluşu yapılmış; bunun ne sakıncası var’, diye düşünülebilir!

Şu gözden kaçmamalı: ‘İlgili kuruluş’ olmak, artık eskisi gibi, o kuruluşla bakanlık arasında kuruluşun özerkliğini bir dereceye kadar da olsa gözeten bir bağ olduğu anlamına gelmiyor. Çünkü, 17.08.2011 günlü Resmi Gazete’de yayımlanan 649 sayılı KHK ile 27.09.1984 tarih ve 3046 sayılı Kanun’un 19/A maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir: “*Bakan, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların (5018 sayılı Kanuna ekli ‘III’ sayılı cetvelde yer alan kurumlar dâhil) her türlü faaliyet ve işlemlerini denetlemeye yetkilidir.*”

Burada geçen ‘III sayılı cetvele dâhil kurumlar’ ibâresi dolayısıyla, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Telekomünikasyon Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Kamu İhale Kurumu, Rekabet Kurumu gibi kurul ve kurumların da ilgili/ilişkili oldukları bakanca denetlenebileceğini ve bunun ne anlama geldiğine ilişkin yorumları siz de okumuşsunuzdur. Örneğin Sayın Gazi Erçel’in yorumu şuydu: “*Bunun anlamı, Türkiye’de ekonominin daha iyi işlenmesini ve önemli bazı konularda siyasî baskılardan uzak kararların alınmasını hedefleyerek oluşturulan bağımsız kurumlar, artık ilgili bakana sıkı biçimde bağlı çalışacak ve bunlar bakanın talimatı ile ...her türlü denetime tâbî olacaklardır. Böyle bir sisteme oturtulmuş kurumların bağımsızlığından söz etmek kanımca ‘abesle iştiğal’ olur.*” (www.bloomberght.com; 22.08.2011)

Erçel’in bu yorumuna karşın, ‘bu tür bağımsız kurumların, 1980 sonrası dönemde, sermayenin isteklerini siyasî etkilere maruz kalmadan gerçekleştirebilmeleri için Dünya Bankası ve IMF gibi kuruluşlarca liberal sisteme eklemleendiğini ve bunların Türkiye’ye de Kemal Derviş döneminde girdiğini’ bilenlerden bazıları, bu kurumların seçilmişlerce denetim altına alınmasının sermayenin istediği gibi at oynatmasını engelleyeceğini düşünüyorlarsa eğer, çok yanılıyorlar. Çünkü, bu kurumlar bu düzenleme ile, “*...İstanbul sermayesi nedense işin başından itibâren bizimle para kazanmada anlaştı ama siyasette anlaşamadı. Anadolu sermayesini aralarına almadılar... Fakat isteseler de istemeseler de Türkiye’de artık sermaye ciddî mânâda el değiştirmeye başladı. Bu bizim için çok önemli bir güven kaynağı...*” diyen bir başbakanın denetimine geçmiştir.

TÜBİTAK gibi bir bilim kurumu da, bundan böyle **Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı**’nın ilgili kuruluşu olarak, ‘*artık ilgili bakana sıkı biçimde bağlı çalışacak ve bakanın her türlü denetimine tâbî olacaktır.*’ Kaldı ki, TÜBİTAK’ın da, denetim yoluyla ilgili bakana sıkı bir biçimde bağlanmasını sağlayan KHK yayımlandıktan 10 gün sonra, 27 Ağustos’ta yayımlanan 651 sayılı KHK ile, kurum bu kez, bakana (ve onun üzerinden başbakana) ‘sıkı’lık bir yana **sımsıkı** bağlandı. TÜBİTAK’ın özerkliği 2005 yılında zâten tırpanlanmıştı; son KHK, kalan emareleri de sildi.

Eğer, TÜBİTAK'ın, Nühket Yetiř yönetimine atfedilebilecek nedenlerle TÜBİTAK olmaktan çıktığını düşünen ve bu düzenlemelerle kurumun tekrar kendine gelebileceğini ümit edenler varsa, onlar da yanılıyorlar. Çünkü TÜBİTAK bu sınımsıkı bağlarla, artık bütünüyle, Siyasî İslâm'ın doğa bilimleriyle hesaplaşabileceği kurumlardan biri hâline getirilmiştir.

Haftaya resmin tamamını görmemize yardımcı olacak, bir kaç kurumsal düzenleme örneği daha verdikten sonra, kurgulanan yeni sisteme ilişkin genel bir değerlendirme yapmaya çalışacağım.

CBT. 09 Eylül 2011